

KAUSIKONSERTTI

Tuhat ja yksi yötä

OULU
SINFONIA

Torstai 29.2.2024 klo 19.00
Madetojan sali

Mihhail Gerts kapellimestari
Piotr Pawlak piano
Oulu Sinfonia

Käsiohjelma 3 €

Ohjelma

Mihhail Gerts kapellimestari
Piotr Pawlak piano
Oulu Sinfonia

Sergei Rahmaninov (1873–1943):
Pianokonsertto nro 3 d-molli op. 30 (1909)

I Allegro ma non tanto

II Intermezzo (Adagio)

III Finale alla breve

Nikolai Rimski-Korsakov (1844–1908):
Šeherezade op. 35 (1888)

I Meri ja Sinbadin laiva

II Satu Kalendarin prinssistä

III Nuori prinssi ja nuori prinsessa

IV Bagdadin juhlat

Kesto noin 2 h (sis. väliajan)

Varaslähtö to 29.2. klo 18.30 Ravintola Preludissa.
Haastattelija Kimmo Pihlajamaa.

Sergei Rahmaninov syntyi Novosibirskissä rappeutuvaan aatelissukuun. Kun hän oli 9-vuotias, perhe joutui myymään tiluksensa ja muuttamaan ensin Pietariin, sitten Moskovaan, mikä ei ollut tulevan muusikon kannalta huono asia. Pianisti-äiti oli jo huomannut pojan lahjakkuuden ja opettanut tälle kaiken, minkä kykeni, ja tuuppasi ihmelapsensa konservatorioon. Pietarin aika jäi lyhyeksi, ja Rahmaninov valmistui Moskovan konservatoriosta, jossa sävellystä opettivat **Sergei Tanejev** ja **Anton Arenski**. Jo tässä Rahmaninov poikkeaa Venäjän säveltäjäpiireistä, sillä maan eturivin säveltäjät ovat aina kerääntyneet Pietariin.

Opinnoissaan Rahmaninov keskittyi etupäässä pianonsoittoon, ja hänestä tulikin aikansa juhlituimpia virtuooseja. Hänen soittoaan on kuvattu äärimmäisen tarkaksi, jopa niin, että tulkinnoissa vahvasti läsnä olevat suuret tunteet olivat oudon harkittuja nekin. Hän ikään kuin tiesi, kuinka monta kyyneltä oli vieritettävä, jotta ei sorvaisi mauttomuuksiin mutta vetoaisi vastaanottajaan.

Venäjän ajaututtua suunnattomiin myllerryksiin 1900-luvun alussa taiteilijoiden reaktiot olivat voimakkaita.

Sergei Djagilev, tuleva Pariisin Venäläisen baletin johtaja, pyöritti omaa

avantgardistista joukkoaan, **Aleksander Skrjabin** oli teosofisen liikkeen ja muiden mystikkojen johtotähti ja nuori **Igor Stravinsky** kehitti oman modernismin kielensä kansanmusiikin pohjalta. Sergei Rahmaninov oli kaiken tämän ulkopuolella. Hän halusi kaaoksen keskellä tuoda maailmaan selkeyttä, ja niin hänen musiikkinsa katsoi tyylillisesti taaksepäin. Rahmaninovin musiikki perustuu aina selkeille, klassisille rakenteille, nojaa kauniisiin melodioihin ja koskettaa meitä tunteikkailta harmonioilla.

Rahmaninovin kansainvälinen läpimurto tapahtui toisen pianokonsertton myötä, niin säveltäjänä kuin pianistina. Konsertto on yhä säveltäjänsä suosituin, ja se tuotti hänelle valtavan määrän kiertuekutsuja Eurooppaan ja lopulta vuoden 1909 lopulla myös Yhdysvaltoihin, jonne hän myöhemmin asettui asumaan. Kolmas piano-konsertto syntyi tuota ensimmäistä Yhdysvaltain kiertuetta varten, ja Rahmaninov sävelsi sen suvun yhteisellä huvilalla Ivanovkassa kesällä 1909.

New Yorkin ensiesitystä edeltänyt konserttimatka eri puolilla Eurooppaa oli sen verran tiukkatahtinen, että Rahmaninov hankki itselleen äänettömän pöytäpianon, toisin sanoen lähinnä pelkät koskettimet, ja harjoit-

Nuotteja on yksinkertaisesti paljon, ja usein ne ovat äärimmäisen nopeita, voidaan myös sanoa tiheitä, kun tavaraa on kasattu runsaasti päällekkäin.

teli tällä kannettavalla vekottimella junissa ja hotellihuoneissa konserttonsa soolo-osuuden, jota pidetään yhtenä koko pianokirjallisuuden vaikeimmista.

Solistinen taituruus on ovelasti kirjoitettu, sillä kuulija voi uinua musiikin virrassa autuaan tietämättömänä niistä vaikeuksista, jotka pianisti on joutunut voittamaan pystyäkseen sen esittämään. Nuotteja on yksinkertaisesti paljon, ja usein ne ovat äärimmäisen nopeita, voidaan myös sanoa tiheitä, kun tavaraa on kasattu runsaasti päällekkäin. Pitkään kukaan muu kuin Rahmaninov ei uskaltanutkaan tarttua konserttoon. Vasta, kun **Vladimir Horowitz** levytti sen vuonna 1930, konserton suosio alkoi kasvaa. Teoksesta esitettiin toisinaan lyhennettyä ja helpotettua versiota, jonka säveltäjä oli hätäpäissään siunannut pelätessään teoksen katoavan kokonaan ohjelmistosta, mutta 2000-luvulla ei tarvitse enää pelätä kuulevansa muuta kuin alkuperäisen version.

Konsertossa on kolme osaa, ja sen aloittava pääteemaa kuullaan ensimmäisessä osassa kolmesti, aina kuin varkain. Siihen ja ensimmäisen osan muihin melodioihin palataan viimeisessä osassa. Hidas keskimmäinen osa on muodoltaan selkeä teema muunnelmineen.

Nikolai Rimski-Korsakov kuuluu ensimmäiseen venäläisten säveltäjien sukupolveen. Ikäluokan säveltäjät olivat itseoppineita, sillä Pietariin ja Moskovaan perustettiin konservatoriot vasta 1860-luvulla. *Mahtavaksi viisikoksi* kutsuttu Rimski-Korsakovin ympärille muodostunut säveltäjäryhmä koostui valtion virkamiehistä, joille oli suorastaan kunnia-asia kehittää itse oma musiikillinen tyylinsä, koska näin välttyttiin Euroopan taidemusiikin muotivirtauksilta. Tarkoitus oli luoda venäläistä taidemusiikkia, ja kun elettiin 1800-luvun jälkipuolta, kyse oli nationalistisesta politiikasta, johon myös taiteet valjastettiin.

Rimski-Korsakov oli viisikosta ammattitaitoisin ja päätyikin Pietarin konservatorioon sen ensimmäiseksi sävellyksen opettajaksi. Näin hänen vaikutuksensa venäläiseen musiikkiin jatkui pitkään, sillä oppilaiden ketju ulottui aina Igor Stravinskyyn saakka. Kun muut valtion virkamiehet suunnittelivat mahtavia oopperoita Venäjän historiasta, valmista ei tahtonut syntyä, ja niin Rimski-Korsakov sävelsi ne loppuun. Viimeistellessään kemian professori **Aleksander Borodin**in oopperaa *Ruhtinas Igor* hän sävelsi rakastetuimman teoksensa *Šeherezade* suurelle orkesterille. Se perustuu suositettuun itämaiseen satukokoelmaan *Tuhannen ja yhden yön tarinoita*, jossa prinsessa Šeherezade kertoo joka yö julmalle sulttaani Šahryärlle uuden sadun. Sultaanilla on tapana teloittaa vaimonsa hääyön jälkeen, mutta Šeherezade jää henkiin, koska jättää tarinansa aina kesken jännittävimmässä kohdassa, jolloin sulttaanin on pakko odottaa seuraavaa yötä saadakseen tietää, miten se päättyy.

Rimski-Korsakov erottuu kansallisromanttisista venäläisistä säveltäjistä muun muassa aihevalintojensa ansiosta. Hän ei säveltänyt venäläistä historiaa, vaan viehättyi saduista, eksotikasta ja symboleista. Oopperoissa niihin verhottiin poliittinen sanoma, soitinmusiikissa ne päästivät suuren orkesterin loistamaan sointiväreissä, joita ei aiemmin ollut kuultu. Rimski-Korsakov onkin ylittämätön orkestraation mestari, jonka kirjoit-

tama alan oppikirja on yhä käytössä, siinä missä hieman aiemmin julkaistu **Hector Berliozin** vastaava opus. Venäläisen ja ranskalaisen värimusiikin yhteys on vahva, ja selitys on siinä, että Berlioz kävi Pietarissa auttamassa venäläistä muusikkokoulutusta alkuun. Hänen vaikutuksensa erityisesti Rimski-Korsakoviin oli kauaskantoista.

Šeherezade on neliosainen orkestersarja, jonka osat ovat itsenäisiä ja perustuvat eri satuihin. Ne sidotaan yhteen sooloviulun soittamalla melodialla, Šeherezaden teemalla, joka toistuu niin usein, että nuottimäärältään tämä konserttimestarin soittama soolo-osuus vastaa melkein viulukonserttoa. Teos alkaa julman sulttaanin lyhyellä teemalla, joka on kaikin puolin vastakohta kepeälle ja polveilevalle Šeherezaden melodialle.

Osat perustuvat satuihin *Sinbad Merenkävijän retket* (jossa on seitsemän eri tarinaa), *Kalendarin prinssi* (joita sadussa on kolme), *Nuori prinssi ja nuori prinsessa* ja *Bagdadin juhlat*. Meri on läsnä ensimmäisessä ja viimeisessä, ja lopussa kuulemme hirmuisen myrskyn, joka murskaa laivan kallioon, kunnes ymmärrämme, että Šeherezade valoisa teema on lopullisesti nujertanut sulttaani Šahryärin. Laivastoupseeri Rimski-Korsakov oli varmasti itsekin laajoilla meriretkillään kokenut muutaman myrskyn, vaikka sävelsi silkkaa fantasiaa. ♡

Mihhail Gerts © Kaupo Kikkas

Mihhail Gerts kapellimestari

Kansainvälisten virolaiskapellimestarien tähtiin lukeutuva **Mihhail Gerts** on jo tuttu vieras Oulu Sinfonian johtajana. Hän on debytoinut menestyksekkäästi useiden arvostettujen orkestereiden kapellimestarina, tuoreimpina italialainen Orchestre Nazionale dell' Accademia di Santa Cecilia, BBC:n sinfoniaorkesteri ja Ranskan radion sinfoniaorkesteri. Gertsin jo vakiintuneita yhteistyökumppaneitaan ovat muun muassa Viron kansallis-orkesteri, Irlannin kansallinen sinfoniaorkesteri (RTÉ) ja Sinfonia Varsovia.

Seitsemää kieltä sujuvasti puhuva Gerts opiskeli orkesterinjohtoa Viron Musiikkiakatemiassa, josta siirtyi jatko-opintoihin Berliinin *Hanns Eisler* -musiikkikorkeakouluun, jossa teki tohtorin tutkinnon. Kapellimestariopintojaan hän täydensi vielä Saksan Musiikkineuvoston stipendiaattina vuosina 2013–2017. Orkesteri-kirjallisuuden lisäksi Gerts johtaa myös oopperoita ja on kuulunut Viron Kansallisoopperan vakiokapellimestareihin. Saksalaisen Theater Hagenin ensimmäisenä kapellimestarina hän toimi vuosina 2015–2017. Mihhail Gerts on virolaisen säveltäjä **Eduard Tubinin** musiikkia vaalivan TubIN Festivaalin taiteellinen johtaja. ♥

Piotr Pawlak © Zdjęcia Kymi

Piotr Pawlak piano

Vuoden 2022 kansainvälisen Maj Lind -pianokilapailun voittaja **Piotr Pawlak** hurmasi helsinkiläisyleisön persoonallisilla tulkinnoillaan ja lavakarismallaan. Ennen voittoaans Helsingissä Pawlak oli jo kilpailukonkari lukuisilla 1. ja 2. sijan voitoillaan korkeatasoisissa kansainvälisissä pianokilpailuissa, kuten XI Darmstadtin Chopin-pianokilpailu (2017), I Pekingin Fryderyk Chopin kilpailu nuorille pianisteille (2016), puolalaisen musiikin Stanisław Moniuszko -kilpailu Rzeszówissa (2019), Krakovan “Chopin at Wawel” -kilpailu (2019) ja 8. Budapestin Chopin kilpailu (2018). Pawlak on saavuttanut voittosijoja urkurina Sweelinckin urkukilpailusta Gdanskista (2018), Rumian urkukilpailuista (2017) ja lisäksi Transatlanttisesta sävellyskilpailusta Katowicesta.

Puolan Gdanskista kotoisin oleva Pawlak on opiskellut Gdanskin musiikkiakatemiassa pianonsoittoa ja orkesterinjohtoa. Lisäksi hän on suorittanut maisterintutkinnon matematiikassa Gdanskin yliopistossa vuonna 2020. Myös tällä alalla hän on moninkertainen kilpailuvoittaja. Tällä hetkellä hänen kalenteriaan täyttävät konserttikutsut eri puolille Eurooppaa, Kiinaan ja Yhdysvaltoihin. ♥

Oulu Sinfonia on maamme pohjoisin sinfoniaorkesteri. Konsertoimme viikoittain Oulun Musiikkikeskuksen Madetojan salissa. Orkesteri aloitti toimintansa vuonna 1937, sai oikeuden käyttää kaupunginorkesterin nimeä vuonna 1954 ja kunnallistettiin vuonna 1961. Nykyinen nimi otettiin käyttöön vuonna 2005.

Kausikonsertit ovat orkesterin vahva perusta. Ohjelmiston täydentävät erilaiset konserttisisällöt kuten oopperat ja näyttämöproduktiot, elokuvakonsertit, etno- ja jazzmusiikki ja muut rytmimusiikin konsertit. Lapsille ja nuorille on säännöllistä tarjontaa. Viime vuosina syyskausi on alkanut jalkautumiskonserteilla palvelutaloihin ja kouluihin koko Oulun alueella.

Orkesterin levytyksiin lukeutuvat mm. **Leevi Madetojan** koko orkesterituotanto ja *Okon Fuoko* -balettipantomiihin levytys **Arvo Volmerin** johtamana. Nimikko-säveltäjänä vuosina 1997–2009 olleen **Olli Kortekankaan** ooppera *Messenius ja Lucia* sai ensi-iltansa syksyllä 2005, ja samalla ooppera levytettiin Volmerin johdolla. Vuonna 2009 ilmestyi **Mozartin** aarioita ja alkusoittoja sisältävä levy, jonka kapellimestarina on **Dmitri Slobodeniouk** ja solistina **Helena Jun-tunen**. Keväällä 2013 ilmestyi **Kimmo Hakolan** ja **Toshio Hosokawan** kitara-konsertot sisältävä levy, solistina **Timo**

Korhonen ja kapellimestarina **Santtu-Matias Rouvali**. Lokakuussa 2016 Ondine julkaisi **Klamin** ja **Englundin** viulukonserttojen levytyksen, jonka Oulu Sinfonia teki viulutaiteilija **Benjamin Schmidin** kanssa **Johannes Gustavssonin** johdolla. Syyskuussa 2021 ilmestyi *Kaiken maailman kehtolauluja* -levy, joka sisältää **Ismo Alangon** tuotantoa, levytyksen johti **Jaakko Kuusisto**, ja lokakuussa 2021 *Sininen Pallo* -lastenlevy, jossa mukana ovat **Tuomo Rannankari** sekä Teuvo Pakalan musiikkiluokat ja kapellimestarina **Jaakko Jauhiainen**. Elokuussa 2022 orkesterilta kuultavaksi saatiin ruotsalaisen sinfonikon **Ludvig Normanin** musiikkia sisältävä levy, jolla kapellimestarina toimi Johannes Gustavsson. Tuorein levy, **Rumon Gamban** johdolla levytetty suomalaisia alkusoittoja sisältävä *Overtures From Finland* on elokuulta 2023.

Orkesterin kapellimestareita ja kehittäjiä ovat viime vuosikymmeninä olleet **Urpo Pesonen**, **Paavo Rautio**, **Onni Kelo**, **Rauno Rännäli**, **Ari Angervo**, **Peeter Lilje**, **Arvo Volmer**, **Dmitri Slobodeniouk** ja **Anna-Maria Helsing**. Päävierailijoina ovat toimineet **John Storgårds**, **Susanna Mälkki** ja **Jaakko Kuusisto**. Syksyllä 2013 ylikapellimestarikautensa aloittaneen Johannes Gustavssonin kausi päättyi kevääseen 2021. Tammikuussa 2022 orkesterin ylikapellimestarina aloitti Rumon Gamba. ♥

ORKESTERIN KANNATUSYHDISTYS PULSSI RY

Orkesterin Pulssi ry (perustettu vuonna 1994) tukee Oulu Sinfonian muusikoita vapaa-ajan toiminnassa ja monissa orkesterin työhön liittyvissä asioissa, järjestää jäsenille musiikki- ja kulttuuri-matkoja sekä tukee kamarikonsertteja. Yhdistyksen varat kertyvät jäsenmaksuista ja tuotemyynnistä.

Liity Pulssin jäseneksi! Lisätietoa ja liittymislinkki www.orkesterinpulssi.fi. Pulssin löydät myös Facebookista, facebook.com/orkesterinpulssi.

OULU SINFONIAN MUUSIKOT

I VIULU

Lasse Joamets,
 I konserttimestari
 Mikko Sorri,
 I konserttimestari
 Heidi Ilmolahti, äj *
 Mia Ohenoja, välj
 Romuald Gwardak
 Johanna Korhonen
 Tiina Kortelainen
 Oksana Kumpulainen
 Aino Liikanen *
 Nadya Pugacheva
 Ismo Sirén

II VIULU

Maija Wesslund, äj
 Panagiotis Nikolakis, välj
 Laura Kangas
 Anna-Briitta Karjalainen *
 Sari Karppinen
 Sari Suihkonen
 Toni Tuovinen
 Anita Virkkala
 Iida Zelenski *

ALTTOVIULU

Susanna Raudasoja, äj *
 Emiliano Travasino, välj *
 Anniina Matinlassi
 Helinä Nissi
 Philip Runsteen *
 Anna-Maija Rousselle

SELLO

Oliver Erlich, soolosellisti
 Anna Liukkonen, äj *
 Harri Österman, välj *
 Sofie Spanget Takkula *
 Heikki Takkula *
 Janne Varis

KONTRABASSO

Antoine Greuzard, äj
 Anne Seppänen, välj
 Fanni Hoppari
 Terhi Lassila

HUILU

Albert Stupak, äj
 Emma Tessier, välj
 Carlotta Petri

OBOE

Matti Kettunen, äj
 Paula Nurila, välj
 Antti Turtiainen

KLARINETTI

Michał Konopiński, äj
 Yung-Yuan Chiang, välj *
 Kenneth Sjöwall

FAGOTTI

Eri Ikeda, äj
 Ann-Louise Wägar, välj
 Lorenzo Leone

KÄYRÄTORVI

Lauri Vasala, äj
 Matias Nässi, välj
 Yi-Ling Shih *
 Jukka Yletyinen

TRUMPETTI

Thomas Petit, äj
 Jukka-Pekka Peltoniemi, välj
 Fabio Barros Aguiar

PASUUNA

Jukka Myllys, äj *
 Jesus Moreno Miras *
 Wen Hong Low

TUUBA

Ville Niemelä *

PATARUMMUT

Petri Hänninen, äj

LYÖMÄSOITTIMET

I-Han Fu, äj
 Nathan Archer *
 Vladimir Belov *
 Tommi Kiiski *
 Alejandro Martin Agustin *

HARPPU

Liisa Viitanen *

äj = äänenjohtaja välj = varaäänienjohtaja * = tilapäinen kiinnitys

Su 24.3. klo 18.00 Erikoiskonsertti
Madetojan sali

Ti 26.3. klo 18.00 (RA) Vierailukonsertti
Luulajan tuomiokirkko

Ke 27.3. klo 18.00 Kausikonsertti V
Madetojan sali

Raimo Paaso musiikin johto

Niall Chorell evankelista

Aarne Pelkonen Jeesus

Mari Palo sopraano

Erica Back altto

Simo Mäkinen tenori

Jussi Merikanto baritoni

Oulun hiippakunnan oratoriokuoro

Teuvo Pakkalan musiikkiluokkien kuoro

Maria Viitasaari lapsikuoron valmennus

Oulu Sinfonia

Johann Sebastian Bach:

Matteus-passio BWV 244

Liput 42/32/22 €

Kesto noin 3 h 10 min (sis. väliajan)

Varaslähtö ke 27.3. klo 17.30
Ravintola Preludissa. Keskustelu
illan konsertista.

Head start Wed 27.3. in
Restaurant Preludi at 17:30.
Discussion of the
forthcoming concert.

Matteus-passio

Barokkimestari **Johann Sebastian Bachin** suurin ja ehkä tärkein teos kuuluu pääsiäisen pitkäaikaisiin perinteisiin. Vuonna 1727 syntynyt, jättimäinen passio Matteuksen evankeliumin mukaan kuvaa suuren kuoron, kuuden laulusolistin ja täyden sinfonia-orkesterin vahvuudella Jeesuksen viimeisten päivien kärsimyksiä ja kuolemaa. Niin mieltä kuin kehoa ravistelevan, sielua ruokkivan sävelkielen voima on puhutellut niin uskovia kuin uskonnettomia kohta 300 vuoden ajan.

St. Matthew Passion

The baroque maestro **Johann Sebastian Bach's** biggest and perhaps most important work is a part of long-standing Easter traditions. The colossal passion, written in 1727 and based on the gospel according to Matthew, portrays the sufferings of Jesus' last days and death with the help of a large choir, six vocal soloists and a complete symphony orchestra. Its tonal language, rousing both the body and the mind and feeding the soul, has resonated with both the religious and non-religious for nearly 300 years.

MATTEUS- PASSIO

Oulun Musiikkikeskus
Leevi Madetojan katu 1–3,
PL 4, 90015 OULUN KAUPUNKI

oulusinfonia.fi

Lippujen myynti:

MADETOJAN SALIN LIPPUKAUPPA

Oulun Musiikkikeskus
Leevi Madetojan katu 1–3, Oulu
Puh. 050 594 9704
Avoinna Oulu Sinfonian konserttipäivisin
klo 11–19 sekä väliajalla.

TICKETMASTER

Puhelinpalvelu: 0600 10 800
(2,00 €/min. + pvm), avoinna
ma–pe klo 8–21, la 8–21 ja su 10–18.

Verkkokauppa: www.ticketmaster.fi
(ei kausikortit eikä minisarjat):

*Ticketmasterilla on ympäri Suomen
yli 80 lippukauppaa, joista voit ostaa
lippuja sekä noutaa varauksesi.*